

ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Έβδομάδα ιερατικών κλήσεων

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ

Πολὺ εὐστοχα, χρόνια τώρα, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει καθιερώσει τὴν ἑβδομάδα, ποὺ ἀρχίζει μὲ τὴν Σταυροπροσκύνηση, ὡς «Ἑβδομάδα Ἱερατικῶν Κλήσεων» καὶ τὴν ἀφιερώνει στὸ Ἔργο τοῦ Ἱερέα (ἐφέτος 3 μὲ 9 Ἀπριλίου). Δίκαια, γιατί ἡ πορεία ἑνὸς Ἱερέα εἶναι σταυρική. Ὁ δρόμος του εἶναι σταυρικός. Θὰ λέγαμε, παραλλάσσοντας τὴ γνωστὴ φράση τοῦ Κίρκεγκωρ — «δὲν εἶναι δύσκολος ὁ δρόμος, ἀλλὰ τὸ δύσκολο εἶναι ὁ δρόμος» — ὅτι δὲν εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Ἱερέα ἕνας Σταυρὸς ἀλλὰ ὁ Σταυρὸς εἶναι ὁ δρόμος του.

Πολὺ ὠραία ἐπιγράφει ἕνα σημειώματό του, ὁ γνωστός στὴ στήλη μας πρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Καλλιανὸς ἀπὸ τὴ Σκόπελο, «Ὁ ἄλλος μας δρόμος: σταυρικός», καὶ ποὺ τὸ παραθέτουμε στὸ «μικρὸ ἀνθολόγιο» ποὺ ετοίμασαμε γιὰ τὴν Ἑβδομάδα. Τὸ κείμενο αὐτό, ὑποστηρίζει ὁ π. Κωνσταντῖνος, «πὼς εἶναι μιὰ στιγμή ἀπὸ τίς πολλὲς τοῦ ποιμαντικοῦ μας βίου». Ἐχει μάλιστα τὴν καλωσύνη νὰ πεῖ ὅτι «στέλνεται ἀπλᾶ σὰ *μαγιά* γιὰ τὸ μεγάλο *προξύμι*, ποὺ ἐδῶ καὶ χρόνια φτιάχνετε μὲ ὑπομονὴ γιὰ τὸν καταρτισμὸ μας».

Βλέπετε, ἡ στήλη κρατᾶ τὴν ἀλληλογραφία τῆς καὶ βρίσκει πάντα πηγὴ ἔμπνευσης καὶ στήριξη στὴν ἀμφίδρομη ἐπικοινωνία τῆς μὲ τοὺς ταπεινοὺς λευίτες τῆς μαχόμενης Ποιμαντικῆς, σὲ μιὰ σύζευξη θεωρίας καὶ πράξεως, τέχνης καὶ ἐπιστήμης, γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ὅλοι μαζί προσπαθοῦμε ν' ἀποκρυπτογραφήσουμε τὸ Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ σημασία Του στὴ ζωὴ μας¹. *Λαϊκοί, μοναχοί, ἱερεῖς.*

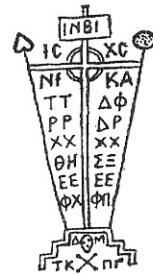
Δὲν ἀρκοῦμαστε μόνο στὴν ἀποκωδικοποίηση τῆς ἐπιγραφῆς Ι.Ν.Β.Ι. Μεγαλόσχημοι καὶ μὴ ἔχουμε «ἀναλάβει» νὰ λύσουμε τὸ σταυρόλεξο ἢ μᾶλλον τὸ σταυρογράμματο πολυσταύριο, στὸ ὁποῖο κατὰ κάποιον τρόπο εἶναι ἀποτυπωμένη «μνημοτεχνικά» ὅλη ἡ Θεολογία τοῦ Σταυροῦ².

Στὴ χριστιανικὴ ζωὴ, καθὼς γνωρίζουμε, δὲν ὑπάρχουν στεγανὰ καὶ διαχωριστικὰ μεσότοιχα: *ἀγαμοί - ἔγγαμοί, μοναχοί - κοσμικοί, κληρικοί - λαϊκοί.*

Ὅλες οἱ καταστάσεις περιχωροῦν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη καὶ ὅλοι μας καλοῦμαστε νὰ μάθουμε τὴν *ἀλφαβήτα τοῦ Σταυροῦ* ποὺ εἶναι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

Καὶ γράμματα γνωρίζει...

Ἄραγε πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς προσπαθήσαμε νὰ *συλλαβίσουμε* πλησιάζοντας ἕνα μοναχὸ τὰ ἐρυθρὰ γράμματα ποὺ εἶναι ἀποτυπωμένα πάνω στὸ μαῦρο ὕφασμα τοῦ ἀναλάβου του; Πιθανὸν ἢ διακριτικότητά μας δὲν μᾶς ἐπιτρέπει οὔτε νὰ κοιτάξουμε οὔτε νὰ ρωτήσουμε τὴ σημασία αὐτῶν τῶν γραμμάτων. Ἐρχόμαστε, βλέπουμε καὶ ἀντιπαρερχόμαστε σὰ νὰ ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ κινέζικη ἢ σφηνοειδῆ ἢ γραμμικὴ Α ἢ Β γραφῆ.

Ἀνάλαβος

Ποῦ καιρὸς γιὰ ἐρωτήσεις; Καὶ τί περίεργη ἀλφάβητος εἶναι αὕτη; Ἄκου 42 γράμματα! Μοιάζει ἀναψηφισμός, 24 πρέπει νὰ εἶναι. Καὶ ὅμως εἶναι 42!

Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς Ἰουδαίων

Ἰησοῦς Χριστὸς

Νικά

Τετιμημένον Τρόπαιον Δαιμόνων Φρίκη

Ρητορικωτέρα Ρημάτων Δακρύων Ροῆ

Χριστὸς Χριστιανοῖς Χαρίζεται Χάριν

Θεὸς Ἠγίασε Σταυροῦ Εὐλον

Ἐωσφόρος Ἐπεσεν Εὐρήκαμεν Ἐδὲμ

Φῶς Χριστοῦ Φαίνει Πᾶσι

Δύναμις Μοναχοῦ

Τόπος Κρανίου Παράδεισος Γέγονεν.

Παραλλαγή αὐτοῦ τοῦ Σταυροῦ, ὕψους τεσσάρων περιπυρ μέτρων, ὑπάρχει πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἱ. Μο-

νης τών Ἰβήρων με σκοπὸ νὰ ἀποδιώκει τοὺς δαίμονες. Σύμφωνα με τὴν παράδοση ὁ Σταυρὸς στὸν Γολγοθᾶ ἴστατο στὴν θέση ποὺ ἦταν τὸ κρανίον τοῦ Ἀδάμ³.

Αὐτὴ ἡ ἀνάγνωση φαίνεται πολὺ βοηθητικὴ στὸ νὰ ξέρομε τι ἀκριβῶς προσκυνᾶμε καὶ στὸ νὰ γνωρίζουμε με τι δεσμοὺς συγγενείας εἴμαστε ἐνωμένοι ὁ ἓνας με τὸν ἄλλον. Ἄλλωστε ὁ βαπτιστικὸς μας Σταυρὸς μᾶς ὑποχρεώνει σὲ μίαν *διὰ βίου σταυροφορία* με παράδειγμα πρῶτο τὸν Κύριο, τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρνοῦνται μόνο στὸν δικὸ τους, ἀλλὰ φέρουν καὶ τοὺς δικούς μας σταυροὺς ἔχοντας ἀναλάβει ὅλους ἐμᾶς γιὰ παιδιὰ τους.

Σταυρωμένη ἀγάπη

Ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν πατρότητα τοῦ Ἱερέα ὑπογραμμίζει ἡ συνάδελφος καθηγήτρια στὴ Μέση Ἐκπαίδευση σὲ Γυμνάσιο τοῦ Ἀγρινίου Σταυρούλα Κάτσου - Καντάνη με τὸ διήγημά της «Ὁ Πατερούλης», σκιαγραφώντας τὴ μορφή τοῦ παπα - Χρήστου⁴. Μιὰ σπουδαία προσφορὰ στὴν Ἑβδομάδα Ἱερατικῶν Κλήσεων. Ἐλπίζω ὅτι οἱ εὐλαβεῖς ἀναγνώστες μας θὰ ἐκτιμήσουν ἀνάλογα καὶ τὰ δύο αὐτὰ κείμενα μαζί μ' ἓνα τρίτο, τῆς συγγραφῆς Μαρίας Γουμενοπούλου ἀπὸ τὸ βιβλίο της «*Τὸ Μαξιλάρι*» (Ἀθήνα 1985, σ. 66), ποὺ ἐπιγράφουμε *Ὁ σταυρὸς σου καὶ ἀπευθυνόταν σὲ μιὰ μητέρα ποὺ ἐκαλεῖτο νὰ σηκώσει ἓνα σταυρὸ, τὸ δικὸ της σταυρὸ.*

Τὸ κείμενο αὐτὸ εἶναι ἓνα ποιμαντικὸ κείμενο ποὺ μπορεῖ ὁ Ἱερέας νὰ ψελλίζει στοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἐναγώνια ἀναζητοῦν νόημα γιὰ τὸ σταυρὸ ποὺ φέρουν. «Δὲν εἶναι ἀνθρώπινες σκέψεις... κάτι σὰ θεία σοφία, κάτι σὰν εὐλογία Θεοῦ» (σ. 67).

Καλὴ Σαρακοστή!

(*Συνεχίζεται*)

1. Πάνω σ' αὐτό, βλ. τὴν ὁμιλία τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. π. Γεωργίου Καψάνη, καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους, ποὺ ἔκανε στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 1990 καὶ δημοσιεύτηκε στὸ περ. «Ὁ Ὁσιος Γρηγόριος», περίοδος Β', 1993, ἀρ. 18, σ. 29-55, με τίτλο: Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ σημασία του στὴ ζωὴ μας. Βλ. ἐπίσης τὸ λήμμα «Σταυρὸς» στὴ Θ.Η.Ε.

τ. 11, 1967, στ. 411-434 γραμμένο ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Γ. Γρατσέα. Πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθεῖ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τὴν *Ἱστορικὴ μελέτη περὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ*, τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου (Κεφαλᾶ), Ἀθήναι, Ἐκδ. Νεκτάριος Παναγόπουλος, 1987 (1914), 40 σ. Πρβλ. καὶ τὸ φυλλάδιο τῆς Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου, Τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, Δύναμη, σημασία καὶ θαύματά του, Ὁρωπὸς Ἀττικῆς 1993, 16 σ.

2. Ἐδῶ ὑπαινισσόμαστε τὸν «ἀνάλαβο», ἐξάρτημα τῆς μοναχικῆς ἀμφιέσεως, ὁ ὁποῖος πλὴν τοῦ πρακτικοῦ σκοποῦ ἔχει καὶ συμβολικὴ σημασία. Ὁ ἀνάλαβος καλεῖται κοινῶς «πολυσταύριον» καὶ θεωρεῖται ὡς διάσημον τοῦ μεγαλοσχημοῦ μοναχοῦ. Τὸ δημοσιευμένο σχέδιο εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ σχετικὸ λήμμα τοῦ Παν. Παπαευαγγέλου στὴ Θ.Η.Ε. τ. 2, 1963, στ. 487-488.

3. Τὸ σχέδιο ἀναδημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Franz Sprunda, *Legenden und Fresken vom Berg Athos*, Stuttgart, J. F. Steinkopf Verlag, 1962, σ. 78.

Τὰ ὑπόλοιπα σκίτσα προέρχονται ἀπὸ τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου τῶν Étienne Charpentier καὶ Marc Joulin, *Five Roads to the Cross according to the Gospels*, SCM Press 1983 τὸ βιβλίο τῆς Ἄλτα Ἄννα Πάρκινς, «*Εἰκόνας τῆς Μάνης*», Ἀθήνα, Ἐκδ. Γ. Κ. Ἐλευθεροδάκης, 1979, σ. 111 τὸ «ἐκκλησάκι» εἶναι σχέδιο τοῦ π. Χριστοδούλου Φεργαδιώτη ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Π. Β. Πάσχου, «Ὁ φτωχὸς ἅγιος», Ἀθήνα, Ἐκδ. «Ἀστήρ», 1982, σ. 34.

4. Τὸ πρωτοδημοσιεύσαμε στὸ δελτίο τοῦ Τομέα Χριστιανικῆς Λατρείας, Ἀγωγῆς καὶ Διαπομπάνσεως «Ποιμαντικὴ Ἐνημέρωση» τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1993, σ. 2.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 95)

ποῖες προσπαθοῦσε νὰ ἐντοπίσει, νὰ ξεχωρίσει καὶ νὰ ἐνημερώσει οἰκοδομητικὰ τὸ ποίμνιό του. Ἐλεγε χαρακτηριστικὰ ὅτι εἶναι εὐκολώτερο νὰ παρασύρει κανεὶς τοὺς πιστοὺς σὲ πολλὲς δεισιδαιμονίες παρὰ νὰ τοὺς πείσει νὰ ἀπαλλαγοῦν ἔστω καὶ ἀπὸ μίαν. Στὶς «Ἀπαντήσεις εἰς Λειτουργικὰς ἀπορίας» τοῦ Ἱ. Φουντούλη (Ἐκδ. Ἀποστ. Διακονίας ἔτους 1991 σελ. 123) βρίσκουμε τὴν ἀπάντηση τοῦ συγγραφέως σὲ μιὰ σωστὴ τοποθέτηση τοῦ π. Εὐσεβίου γιὰ ἓνα θέμα νοσηρῆς θρησκευτικότητος ποὺ τοῦ εἶχε θέσει «με πολλὴ εὐγένεια» ὅπως χαρακτηριστικὰ ἐκεῖ σημειώνεται.

Ὁ π. Εὐσέβιος εἶχε τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἄν καὶ ἦταν μικρῆς κοσμικῆς μορφώσεως, ποίμανε μορφωμένους, ἔλυνε ἀκανθώδη οἰκογενειακὰ ζητήματα, συναστρεφόταν με θαυμαστὴ ἀπλότητα ἐπίσημους καὶ ἀνεπίσημους, ἀλλὰ καὶ χωρὶς κανένα ἴχνος μειονεξίας. Μιλοῦσε με διακριτικὴ παρηρησία, θαρρετά, ἀπλά, ἀβίαστα, συγκεκριμένα.

Ἀπὸ τὰ ἐμφανῆ ποιμαντικὰ του «ἀποτελέσματα», εἶναι οἱ πολλὲς ἀξιόλογες οἰκογένειες τῆς Καλαμάτας — διασκορπισμένες καὶ σὲ ἄλλα σημεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ — ποὺ τὸν εἶχαν Πνευματικὸ γιὰ δύο ἢ καὶ τρεῖς γενιές (παπποῦδες - παιδιά - ἐγγόνια). Πολλοὶ ἀξιόλογοι κληρικοὶ (τῆς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ ἄλλου) γνώρισαν τὴν πνευματικὴ ζωὴ σὰν παιδιά κάτω ἀπὸ τὸ πετραχήλι του.

Ὁ π. Εὐσέβιος, ὑπῆρξε τὸ μικρὸ ποταμάκι ποὺ ἀθόρυβα ἀλλὰ καὶ ἀσταμάτητα πότισε ἀπαρατήρητα μικρὰ καὶ μεγάλα δένδρα, λιβάδια, κάμπους, χωριά: ἓνα μεγάλο κομμάτι τοῦ Ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Μικρὸ ἀνθολόγιο

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ο ΑΛΛΟΣ ΜΑΣ ΔΡΟΜΟΣ: ΣΤΑΥΡΙΚΟΣ

Ὁ Σταυρὸς τελικὰ εἶναι τὸ πτυχίον στὶς ἐξετάσεις μας, στὸ μάθημα τῆς ὑπομονῆς. Τὸν φέρουμε ὑποφέροντας κι ἀγωνιώντας· δίχως ντροπὴ καὶ ὄνειδος. Μὲ τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ ἥθος τοῦ ὄντως Σταυροφόρου ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου ποὺ ζεῖ μέσα μας.

Παραπέρα οἱ κραυγὲς τοῦ πλήθους, οἱ λοιδορίες καὶ περιπαικτικὲς ἐκτιμήσεις, ποὺ συνιστοῦν τὴ μερίδα τῶν ἐντυπωσιακὰ «ἔξυπνων» καὶ φυσικὰ τῶν «καπάτσων» τοῦ αἰώνα μας.

...Καὶ μόνο στὴ γωνιά τὸ πρόσωπο τῆς Μάνας συσπασμένο καὶ νοτισμένο ἀπ' τοὺς λυγμοὺς ἀπομένει νὰ μᾶς κοιτάζει συμπονετικά, καθάρια, δίνοντάς μας ἔτσι τὴν ἐντύπωση, ὅτι μόνο γι' αὐτήν, γιὰ τὸ χατήρι τῆς, θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουμε: Μὲ μόνη σκιά, στὴν αὐχμηρὴ καὶ καυτερὴ ἔρημο, τὴ Σκιά τοῦ Σταυροῦ.

Πίσω μας οἱ φωνὲς κι οἱ γέλωτες, ὄλο κι ἐξασθενίζουν. Ἐνῶ παραπέρα ἀρχίζουν ἄλλες.

Ἄς τις περάσουμε κι αὐτές. Ἡ Μάνα μας, ἡ Ἐκκλησία, στὴν ἄλλη γωνιά θὰ μᾶς περιμένει καὶ μὲ τὸν τρόπο τῆς θὰ μᾶς παρηγορεῖ.

π. Κ. Ν. Καλλιανὸς
(Χριστούγεννα 93).

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΟΥ

Μανούλα!

Πρὶν σοῦ στείλει ὁ Θεὸς τὸ σταυρὸ σου,
τὸν παρατήρησε ἐπισταμένα μὲ τὰ πάνσοφα μάτια
Του.

Τὸν ἐξέτασε μὲ τὴ θεία λογικὴ Του.
Τὸν ἔλεγε μὲ τὴ σάφρονα δικαιοσύνη Του.
Τὸν θέρμανε μέσα στὴ γεμάτη ἀγάπη καρδιά Του.
Τὸν ζύγισε καλὰ μὲ τὰ θεία χέρια Του μὴ τυχὸν πέσει ἓνα χιλιοστὸ πιδὸ μεγάλος, ἓνα χιλιόγραμμα πιδὸ βαρὺς.

Ἔστερα

Τὸν εὐλόγησε μὲ τὸ ἅγιο ὄνομά Του
Τὸν μύρωσε μὲ τὴ χάρι Του

τὸν εὐωδίασε μὲ τὴν παρηγοριά Του
καὶ μετὰ
ἀφοῦ τὸν ξανακοίταξε ἄλλη μιὰ φορὰ ὑπολογίζοντας
τὸ θάρρος σου
ἐπέτρεψε νὰ σοῦ σταλεῖ σὰ θεϊκὸς χαιρετισμὸς ἀπὸ
τὸν οὐρανὸ
καὶ σὰν ἐλεημοσύνη τῆς λυτρωτικῆς ἀγάπης Του.

Μαρία Γουμενοπούλου
(1985)

Ο ΠΑΤΕΡΟΥΛΗΣ

Πότε μ' ἓνα δραπάνι στὸ χέρι, πότε τὸ τσαπί στὸν ὤμο κατέβαινε γοργὰ ἄλλοτε πρὸς τὴν ρεματιά, ἄλλοτε πρὸς τὴ δεξαμενὴ ἢ τὴ ραχοῦλα.

— Σήμερα ποῦ θὰ εἶστε γέροντα;
— Τί ὥρα θὰ βαρέσει ἡ καμπάνα ἐσπερινό;

Σὲ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

Ἦταν ἀπ' τὶς συνηθισμένες ἐρωτήσεις ποὺ κάναμε στὸν ἱερέα τοῦ χωριοῦ μας. Πατέρας ἔτρεχε παντοῦ. Σ' ὅποιον μάθαινε ὅτι ἀναγκευόταν. Μπορούσες νὰ τὸν δεῖς μὲς στὸ λιοπύρι νὰ θερίζει, ἢ θεριστικὴ μηχανὴ ἦταν πολυτέλεια γιὰ τὴν ὄρεινὴ μας γῆ, νὰ κουβαλάει τὸν καρπὸ μὲ τὰ μουλάρια ὡς τὴ ραχοῦλα,

Ὁ παπα-Χρήστος, ἀκούραστος ἐργάτης.

νὰ σκάβει τὴ γῆ, νὰ ποτίζει τὰ λαχανικά. Σήμερα ἐδῶ, αὔριο ἐκεῖ, λὲς κι ὅλη ἡ γῆ τοῦ μικροῦ χωριοῦ μας ἦταν δική του. Πατέρας στοργικὸς ποὺ κοιτάζει, ποῖδ' ἀπ' τὰ παιδιά του τὸν χρειάζεται περισσότερο.

Ὁ παπα - Χρήστος, ἀκούραστος ἐργάτης, ἔτρεχε παντοῦ μέσα στὴ μικρὴ μας κοινωνία. Πάντων δούλος... τῶν ἀρρώστων, τῶν ὀρφανῶν, τῶν πτωχῶν... Πότε μάθαινε τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενός...

«Τὶς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ...». Ἦταν τὸ ἀντίδο-
τα τοῦ πόνου. Ἡ μικρὴ μας κοινωνία τὸν ἐμπιστευό-
ταν καὶ τὸν συμβουλευόταν. Ἀκούραστος. Μέρη
κουβαλοῦσε ξύλα ἀπὸ τὸ δάσος ὄχι μόνο γι' αὐτόν,
μὰ γιὰ τοὺς ἀνήμπορους γερόντους... Κάθε δυσκολία
τῶν χωρικῶν, κάθε πίκρα γινόταν καὶ δική του ὑπό-
θεση. Ἦταν ὁ οἰκείος κάθε οἰκογένειας. Τὸ ἄλογο
τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν Βιργγίλ Γκεωργίου, πάνω στὸ ὀ-
ποῖο καθάλιεκε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ προφθάσει τὶς ἀνάγ-
κες τῶν ἀνθρώπων.

Τὸν θυμάμαι καλὰ - ἤμουν μικρὴ - ἕνα καλοκαι-
ράκι ἀνεβασμένο στὴ σκεπὴ τοῦ φτωχικοῦ τῆς Δημή-
τραινας. Πόσο παράξενη μοῦ εἶχε φανεῖ ἡ εἰκόνα.
Μὲ τὸ ράσο διπλωμένο πρὸς τὰ πάνω, πιασμένο στὴ
ζώνη, νὰ διορθώνει τὰ κεραμίδια ποὺ ἔσταζαν τὸ χει-
μῶνα. Κι ἄλλη φορὰ θυμάμαι τὴ μητέρα νὰ διηγεῖται
διάφορα περιστατικά, πῶς ξαγρυπνοῦσε νύχτες ὀλά-
κερες στὰ προσκέφαλα τῶν ἀρρώστων. Ὁρεινὴ, ξε-

χασμένη γῆ. Οὔτε αὐτοκίνητο, οὔτε τηλέφωνο, πολὺ
περισσότερο γιατρός.

Μόνο τ' ἀπόγιομα ἀπόσταινε ἀπ' τὸν κάματο τῆς
μέρας στοὺς ἔσπερινους ὕμνους. Ὅταν ὁ ἥλιος κατέ-
βαινε ὀλόχρυσος δίσκος πέρα κατὰ τὴ δύση καὶ οἱ
καρδιές μας φτεροῦγίζαν μπρὸς στὸ μεγαλεῖο τοῦ δη-
μιουργοῦ. Τότε ἔφερε στὰ πόδια τῆς Παναγίας καὶ
τοῦ Χριστοῦ πλούσιες τὶς εὐεργεσίες πρὸς τὸ ποιμνί-
ο του. Πάντων δούλος. Θυμίαμα στὶς εἰκόνες τῶν ἁγίων
τὰ ἔργα του. Μετὰ τοὺς ἔσπερινους ἔμπαινε στὰ παι-
χνίδια μας, στὸν περίβολο τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν
νιώθαμε πιότερο δικό μας, καταδικό μας, ἦταν ὁ πα-
τεροῦλης τῆς μικρῆς κοινωνίας μας.

Καμὰ φορὰ τὸν φτάναμε τὰ βραδάκια ὡς ἔξω
ἀπ' τὸ σπίτι του. Ὅλο τὸ παιδομάνι... Μπλεκόμεσταν
μέσα στὰ ἐγγόνια του κι οἱ κάμαρες τοῦ σπιτιοῦ ἀντι-
λαλοῦσαν ἀπ' τὶς φωνὲς καὶ τὰ τραγούδια μας. Μᾶς
εἶχε δώσει μιὰ καμαρούλα στὸ ὑπόγειο καὶ παίζαμε
θέατρο. Οἱ γλάστρες μὲ τὰ βασιλικά, τὶς ὀρτανσίες,
τὶς ντάλιες γίνονταν τὸ καταφύγιό μας, τὸ παλάτι
μας. Ἡ πρεσβυτέρα, φιλάσθενη, ἔβγαζε ποὺ καὶ ποὺ
τὸ κεφάλι τῆς ἀπ' τὸ παράθυρο τῆς κάμαρῆς τῆς καὶ
μᾶς κοιτοῦσε ἀπὸ φόβο μὴ τῆς χαλάσουμε τὰ λουλου-
δικά, μὰ δὲν μιλοῦσε.

Ὁ παπα - Χρήστος ἦταν ὁ πατέρας μας.

Σταυρούλα Κάτσου - Καντάνη
(Χειμῶνας - Ἰανουάριος 1992).

«ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ, ΑΝΥΜΦΕΥΤΕ»

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, τὸ σπάνιο αὐτὸ σὲ δύναμη
καὶ ὁμορφιά κομμάτι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ποιή-
σης σὲ σχολιασμὸ θεολογικὸ καὶ πρωτότυπο, ἀπὸ τὸν
δόκιμο συγγραφέα καὶ τ. καθηγητὴ τοῦ Πανεπ. Ἀθη-
νῶν Ἀνδρέα Θεοδώρου.

Ἡ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Θ. ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΗΝΟΥ

Σὲ ἕνα ἰδιαίτερα φροντισμένο τευχίδιο περιέχο-
νται οἱ δύο αὐτές Ἀκολουθίες γιὰ χρῆση τῶν χριστι-
ανῶν ποὺ θέλουν ἕνα βοήθημα γιὰ τὴν καλύτερη συμ-
μετοχὴ τους στὸ ἁγιαστικὸ Μυστήριό τῆς Θ. Μετα-
λήψεως.

Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας